

פרק א / ברוריה בן-דוד (וייס)

משה התעלה למדרגה עילאית בתקופת הנדודים במדבר והיה מנהיג מיוחד במינו, מורה ומחוקק, באירועים שהייתה להם השפעה על כל תולדות העם, בגיבוש האמונה, בעיצוב החברה וביצירת תודעת האיחוד השבטי. תפקיד קשה הוטל על יהושע יורשו ודאי דאגות רבות בלבו.

שערו מה חשב יהושע בעמדו בשערי הארץ לאחר שמשה רבו מת.

על מי יישען עתה?

הישמע העם בקולו?

כיצד יעבור את הירדן?

היעשה ה' למענו נפלאות כפי שעשה למשה?

היצליח להנחיל את הארץ?

ה' עודד ואימץ את יהושע. מצאו את דברי העידוד.

"כל מקום אשר תדרך כף רגלכם בו לכם נתתיו, כאשר דברתי אל משה" (פס' ג).

"לא יתיצב איש לפניך כל ימי חיך, כאשר הייתי עם משה אהיה עמך, לא ארפך ולא אעזבך" (פס' ה).

"חזק ואמץ כי אתה תנחיל את העם הזה את הארץ אשר נשבעתי לאבתם לתת להם" (פס' ו).

עינו בדבר' יא, כד-כח וענו מה הבטיח ה' למשה?

"כל המקום אשר תדרך כף רגלכם בו לכם יהיה, מן המדבר והלבנון, מן הנהר נהר פרת ועד הים האחרון יהיה גבלכם, לא יתיצב איש בפניכם, פחדכם ומוראכם יתן ה' אלקיכם על פני כל הארץ אשר תדרכו בה, כאשר דבר לכם".

כיצד מכונה הים התיכון בספר דברים וכיצד בפרקנו?

בספר דברים מכונה הים התיכון-הים האחרון.

בפרקנו מכונה הים התיכון-הים הגדול.

הים הגדול כנגד שאר הימים שבא"י שהם קטנים כמו ים המלח וים כנרת.

הים האחרון נמצא אחר, במערב, בניגוד אל הים הקדמוני ים המלח במזרח.

אחור בתנ"ך הכוונה **מערב** "ארם מקדם ופלשתים מאחור" (ישע' ט, יא).

כלומר: ארם ממזרח, ופלשתים מאחור ממערב.

"אחור וקדם צרתני" (תהילים קלט, ה).

כמה פעמים שמע יהושע את המשפט חזק ואמץ! בפרק א'?

שלוש פעמים מפי ה' פס' ו, ז ט.

גם ראשי השבטים מחזקים את יהושע "רק חזק ואמץ" (פס' יח).

דברי עידוד ליהושע מוזכרים גם בתורה.

"וצו את יהושע וחזקהו ואמצהו כי הוא יעבור לפני העם הזה" (דבר' ג, כח).

"ויקרא משה ליהושע ויאמר אליו לעיני כל ישראל חזק ואמץ כי אתה תבוא את העם הזה אל הארץ אשר נשבע ה' לאבתם" (דבר' לא, ז).

קראו את פס' ז' ביהושע פרק א' איזו מילה נוספה לחזק ואמץ?
"מאד" (פעם יחידה במקרא). תוספות חיזוק כדי לשמור ולעשות את כל מצוות התורה צריך המנהיג להתאמץ ולהתחזק מאוד.

במה מותנית עזרתו של ה' ליהושע?
העזרה מותנית בכך שיהושע יהיה חזק ואמץ בשמירת מצוות התורה. כוחו החומרי של יהושע יהיה תלוי בכוחו הרוחני.

עתה יהושע בטוח שה' עמו. היה עליו להכין את העם לקראת מעבר הירדן. **כיצד?**
יהושע ציווה את השוטרים להודיע לעם שבעוד שלושה ימים הם עוברים את הירדן ועליהם להכין צידה לדרך, אוכל וכל הדרוש להם.
בפרשה הדנה בדיני מלחמה ממלאים השוטרים תפקידים של כרוזים המדברים אל העם.
"ויספו השוטרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישב לביתו, ולא ימס את לבב אחיו כלבבו" (דבר' כ, ה).

מה הזכיר יהושע לשבטי גד ראובן וחצי שבט המנשה?
הזכור לכם באיזה תנאי קבלתם את נחלתכם ממזרח לירדן - בתנאי שתעברו חמושים לפני אחיכם ותלחמו עמם שכם אחד לכבוש את הארץ. עתה עליכם לקיים את התחייבותכם.
"ואנחנו נחליץ חשים לפני בני ישראל עד אשר הביאנם אל מקומם" (במד' לב, יז).
הם הבטיחו לא רק להילחם יחד עם אחיהם, אלא להיות הראשונים לצאת לקרב.
"לא נשוב אל בתינו עד התנחל בני ישראל איש נחלתו" (במד' לב, יח).

מה הייתה תשובתם?
"כל אשר צויתנו נעשה ואל כל אשר תשלחנו נלך, כל אשר שמענו אל משה נשמע אליך" (פס' טז-יז).

כמה פעמים מוזכר שמו של משה בפרקנו?
עשר פעמים.
חמש פעמים ללא תוספת כינוי (ג, ה, יד, יז פעמיים).
חמש פעמים בכינוי **עבד ה'** (א, יג, טו), או עבדי (ב, ז).
פעם נוספת נזכר שמו בעקיפין בתוארו של יהושע משרת משה פס' א'.
כל הנביאים החל מהאבות אברהם (בר' כו, כד). יעקב (יש' מד ב) ועוד נקראו עבדי ה'.
כדברי ה' לירמיה "ואשלח אליכם את כל עבדי הנביאים" (ירמ' ז, כה).
יהושע זכה לנבואה כבר בחיי משה.
"איש אשר רוח בו" (במד' כז, יח).
"ויהושע בן נון מלא רוח חכמה" (דבר' לד, ט).

כמה פעמים מוזכרת המילה הארץ בפרקנו?
שבע פעמים.
אמרו חז"ל כל השביעין חביבין לעולם.

נחלק את פרק א' לתפקידים.
המספר, דברי ה', דברי יהושע, תשובת שבטי גד ראובן וחצי שבט המנשה.
נקרא את הפרק לפי תפקידים.

משה מת על הר נבו,
יורשו יהושע משרתו.
ה' מאמצו ומבטיחו,
אתה תירש
כל אשר תדרוך כף רגלך,
לא ארפך ולא אעזבך.
גד ראובן וחצי שבט המנשה,
נדרשים לקיים הבטחתם למשה.
ברצון מסכימים להיחלץ חושים,
ולעבור לפני אחיהם חמושים.
להילחם עמם שכם אחד,
עד התנחל העם בארצו לעד.

עבודה בכתב

- (1) מי עודד את יהושע וכיצד?
- (2) במה מותנת עזרתו של ה' ליהושע?
- (3) עיינו בספר במדבר פרק לב פס' יז-יח וענו מה הבטיחו שבטי ראובן גד וחצי שבט המנשה למשה?
- (4) מה הייתה תשובתם של שבטי ראובן גד וחצי המנשה ליהושע?
- (5) **כתבו בלשון הספר :**
  - א. כל הארץ אשר תעברו בה תהיה ארצכם.
  - ב. לא אניח לך להיות חלש ולא אעזבך.
  - ג. תצליח.
  - ד. לא יחדל להיות שגור בפיו.
  - ה. אל תפחד.
  - ו. יעשה דבר בניגוד למה שתצווה.

6) מי אמר למי?

- א. חזק ואמץ, כי אתה תנחיל את העם הזה את הארץ.
- ב. לא ימוש ספר התורה הזה מפידך.
- ג. עברו בקרב המחנה וצוו את העם לאמר: הכינו לכם צידה.
- ד. אתם תעברו חמושים לפני אחיכם.
- ה. כל אשר צויתנו נעשה.